

C-800/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. december 28.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen Afdeling Gent (az oost-vlaandereni elsőfokú bíróság genti részlege, Belgium)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. december 15.

Vádlottak:

DRINKS 52 BVBA

NZ

A másik fél az eljárásban:

Minister van Financiën

Az alapeljárás tárgya

Ezt az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az eljáró bíróság azon eljárás keretében terjesztette elő, amelyben a DRINK 52 BVBA és NZ (a továbbiakban: vádlottak) ellen vámjövédéki büntetőjogba ütköző bűncselekmény – nevezetesen jövédékiadó-köteles termékek kereskedelmi célú tiltott birtoklása, valamint e termékeknek Németországból és Hollandiából Belgiumba történő, a belga jövédéki adó és csomagolási hozzájárulás megfizetése, valamint a jövédéki adó hatálya alá eső termékekre vonatkozó létesítményre kiadott engedély nélküli tiltott behozatala – miatt indult büntetőeljárás.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikk alapján előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Unió Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Unió Vámkódex) 42. cikkének

értelmezésére irányul annak kiderítésére, hogy a jövedékiadó-köteles áru ellenértékének [megfizetésére való kötelezés] az elkobzott áru átadásának lehetetlensége esetén 1) nem (büntetőjogi) szankciónak, hanem a büntetőítélet polgári jogi következményének minősül-e, 2) halmozható-e pénzbüntetéssel, és 3) csökkenthető-e.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Értelmezhető-e úgy az Uniós Vámkódex 42. cikke, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az Algemene wet inzake douane en accijnzen (a vámokról és jövedéki adókról szóló általános törvény, a továbbiakban: AWDA) 220. cikke, az AWDA 221. cikkének 1. §-a, a Burgerlijk Wetboek (polgári törvénykönyv) 1382. és 1383. cikke, valamint a Strafwetboek (büntető törvénykönyv) 44. és 50. cikke, amelyek értelmében az elkobzott áru átadásának lehetetlensége esetén a jövedékiadó-köteles áru ellenértékének megfizetésére való kötelezés az EUSZ 6. cikk (3) bekezdése értelmében vett általános uniós jogelvek fényében nem büntetőjogi szankciónak, és még csak nem is szankciónak, hanem a büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet polgári jogi következményének minősül?

2. Értelmezhető-e úgy az Uniós Vámkódex 42. cikke, hogy azzal – az EUSZ 6. cikk (3) bekezdése szerinti uniós jog általános elveinek, különösen a Charta 49. cikkének (3) bekezdésében foglalt arányosság elvének fényében – nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az AWDA 220. cikke, az AWDA 221. cikkének 1. §-a, a polgári törvénykönyv 1382. és 1383. cikke, valamint a büntető törvénykönyv 44. és 50. cikke, amelyek értelmében az elkobzott áru átadásának lehetetlensége esetén a jövedékiadó-köteles áru ellenértékének megfizetésére való kötelezés az elkerült adón alapuló szorzótényező alkalmazásával kiszámított pénzbüntetés megfizetésére való kötelezés mellett is kiszabható?

3. Értelmezhető-e úgy az Uniós Vámkódex 42. cikke, hogy azzal – az EUSZ 6. cikk (3) bekezdése szerinti uniós jog általános elveinek, különösen a Charta 49. cikkének (3) bekezdésében foglalt arányosság elvének fényében – nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az AWDA 220. cikke, az AWDA 221. cikkének 1. §-a, a polgári törvénykönyv 1382. és 1383. cikke, valamint a büntető törvénykönyv 44. és 50. cikke, amelyek értelmében a nemzeti bíróságnak az elkobzott áru átadásának lehetetlensége esetén a jövedékiadó-köteles áru ellenértékének megfizetésére való kötelezéskor nincs enyhítési jogköre annak érdekében, hogy figyelembe vegye az ügy konkrét körülményeit, különösen a vádlott anyagi helyzetét?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 49. cikk (3) bekezdés

Az Európai Unióról szóló szerződés, 6. cikk (3) bekezdése

Az Unió Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet, 42. cikk (1) és (2) bekezdése

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Algemene wet inzake douane en accijnzen (a vámokról és jövedéki adókról szóló általános törvény. a továbbiakban: AWDA), 220. cikk, 221. cikk 1. §, 265. cikk

Burgerlijk Wetboek (polgári törvénykönyv), 1382., 1383. és 1384. cikk

Strafwetboek (büntető törvénykönyv), 44. és 50. cikk

Ministerieel besluit betreffende het fiscaal stelsel van drankverpakkingen onderworpen aan verpakkingsheffing en producten onderworpen aan milieutaks (a csomagolási hozzájárulás hatálya alá tartozó italcsomagolások és a környezetterhelési díj hatálya alá tartozó termékek adóztatásáról szóló miniszteri rendelet), 5. cikk

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 2020. április 15-én büntetőjogi nyomozás indult a vádlottak által elkövetett vámbűncselekmény miatt. A vádlottak ellen azért indult büntetőeljárás, mert Németországból és Hollandiából kereskedelmi célból illegálisan hoztak be Belgiumba jövedékiadó-köteles termékeket, nevezetesen 520 195,56 liter ivóvizet, 750 082,06 liter limonádét és 1772,40 liter szörpöt.
- 2 A behozatalkor a vádlottak nem fizették meg a vonatkozó nemzeti jogszabályok szerint fizetendő belga jövedéki adót és csomagolási hozzájárulást, és nem rendelkeztek a jövedéki adó hatálya alá eső termékekre vonatkozó létesítményre kiadott engedéllyel. A jövedéki adó és a csomagolási hozzájárulás megkerülésével a vádlottak jelentős, 210 523,69 euróra becsült vagyoni előnyre tettek szert.
- 3 A Minister van Financiën (pénzügyminiszter, Belgium) pénzbüntetés és az elkerült adó megfizetését, valamint a fent említett italmennyiség elkobzását kéri.
- 4 Kéri továbbá, hogy a bíróság kötelezze a vádlottakat a fent említett italok – összesen 479 966,34 euróra becsült – ellenértékének a megfizetésére, mivel ezeket az árukat nem lehet lefoglalni, mivel a vádlottak már nem tudják átadni azokat.
- 5 A kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy kérdéseket terjeszt az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) elé annak kiderítésére, hogy a jövedékiadó-köteles áru ellenértékének [megfizetésére való kötelezés] az elkobzott áru átadásának lehetetlensége esetén 1) nem (büntetőjogi) szankciónak,

hanem a büntetőjogi elítélés polgári jogi következményének minősül-e, 2) halmozható-e pénzbüntetéssel, és 3) enyhíthető-e.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 6 A vádlottak többek között azzal érvelnek, hogy nem megengedett, hogy ne csak pénzbüntetéssel sújtsák őket, hanem a fizikailag már nem létező áruk ellenértékének (azaz a vámfelügyelet alól kivont áruk értékének megfelelő összeg) megfizetésére is kötelezzék őket.
- 7 A másodrendű vádlott a Bíróság ítéletére hivatkozik, amely egy hasonló ügyben már kimondta, hogy a szabálysértés elkövetőjének a pénzügyi szankción felül az áru ellenértékének megfizetésére való kötelezése szankciónak minősül (2020. március 4-i Schenker ítélet, C-655/18, EU:C:2020:157, 40. pont, a továbbiakban: Schenker ítélet).

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 8 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy bár a belga vámjogszabályok nem tartalmazzak olyan törvényi rendelkezést, amely alapján a vádlottakat az elkobzott áru ellenértékének megfizetésére lehetne kötelezni, ez az eljárás a belga legfelsőbb bíróságok ítélkezési gyakorlatában általánosan elismert.
- 9 A Hof van Cassatie (semmitőszék, Belgium) és a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság, Belgium) ítélkezési gyakorlatában többek között a következő megállapítások szerepelnek:
 - i. az elkobzott áru ellenértékének [megfizetésére] való kötelezés nem büntetőjogi jellegű szankciónak, hanem a különös elkobzásra való büntetőjogi elítélés polgári jogi következményének minősül;
 - ii. az ellenérték megfizetésére való kötelezés a polgári törvénykönyv 1382. és 1383. cikkének, a büntető törvénykönyv 44. cikkének – amelyből a büntetőbíróság a hatáskörét eredezteti –, valamint a büntető törvénykönyvnek a több elkövető esetében a kártérítés megfizetésére vonatkozó egyetemleges elítélésről szóló 50. cikke alkalmazásának minősül;
 - iii. az áru elkobzása az AWDA 221. cikkének 1. §-ban kifejezetten előírt büntetés, és annak jellegéből következik, hogy a tettesnek az AWDA 220. cikkében meghatározott esetekben észszerűen számolnia kell azzal, hogy a büntetőbíróság az elkobzott áru át nem adása esetén az ellenérték megfizetésére kötelezi;
 - iv. az ellenérték megfizetésére való kötelezés nem magával a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére irányul, hanem az azzal okozott kár megtérítésére, hogy az elkobzandó áru már nem létezik; és
 - v. a büntetőbíróságnak nincs lehetősége az ellenértékét alacsonyabb összegben meghatározni.
- 10 A fentiekből az a következtetés vonható le, hogy amennyiben az elkobzott áru már nem létezik, a vádlottakat Belgiumban el lehet ítélni ezen áru ellenértékének a

megfizetésére, a külön kiszabandó pénzbüntetéssel és az elkerült adó megfizetésére irányuló adójogi követeléssel együtt.

- 11 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a belga vámjövédéki büntetőjog nem tesz különbséget a lefoglalt áru kereskedelmi forgalomból való kivonása, és azon helyzet között, amikor az fizikailag már nem létezik.
- 12 Ezzel szemben a Schenker ítéletben a Bíróság egyértelmű különbséget tesz e két eset között. Úgy tűnik, hogy a Bíróság különösen csak abban az esetben fogadja el az ellenérték megfizetésére való kötelezést, ha az árut elkobozták és kivonták a forgalomból. Ezen ítélet 44. pontjában a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az áru ellenértékének megfizetésére vonatkozó kötelezettség nem volt arányos azon eset körülményei között, amelyben az árut nem foglalták le, függetlenül attól, hogy ez a szankció hozzáadódott a már külön kiszabott pénzbüntetéshez.
- 13 A fentiekre tekintettel nem biztos, hogy a belga joggyakorlat összeegyeztethető az uniós joggal. A kérdést előterjesztő bíróság ezért előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjeszti a fent megfogalmazott kérdéseket.

MUNKADOKUMENTUM